

פרשת בלק – שישי

(כז) וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־בָּלָעַם לֵבְה־נָא אֶקְחֶךָ אֶל־מָקוֹם אַחֵר אוּלַי יִישַׁר בְּעֵינֵי הָאֱלֹהִים וְקִבְּתוּ לִי מַשָּׁם:

כז"י ◀ וקבתו לי: אין זה לשון צווי וכמו "וקבנו", אלא לשון עתיד: אולי יישר בעיניו ותקבנו לי משם מלדיר"ש

(כח) וַיִּקַּח בָּלָק אֶת־בָּלָעַם רֹאשׁ הַפָּעוֹר הַנִּשְׁקָף עַל־פָּנָיו הַיְשִׁימוֹ:

כז"י ◀ ראש הפעור: קוסם היה בלק וראה שהן עתידין ללקות על־ידי פעור ולא היה יודע במה. אמר: שמא הקללה תחול עליהם משם? וכן כל החוזים בכוכבים רואים ואין יודעים מה רואים:

(כט) וַיֹּאמֶר בָּלָעַם אֶל־בָּלָק בְּנֵה־לִי בֹזֶה שִׁבְעָה מִזִּבְחֹת וְהֵכֵן לִי בֹזֶה שִׁבְעָה פָרִים וּשְׁבַעַה אִילִם:

(ל) וַיַּעַשׂ בָּלָק כַּאֲשֶׁר אָמַר בָּלָעַם וַיַּעַל פָּר וְאִיל בַּמִּזְבֵּחַ:

(מ) וַיֵּרָא בָּלָעַם כִּי טוֹב בְּעֵינָיו יְהוָה לְכַרֵּךְ אֶת־יִשְׂרָאֵל וְלֹא־הָלַךְ בַּפַּעַם בַּפַּעַם לְקִרְאֹת נְחָשִׁים וַיֵּשֶׁת אֶל־הַמִּדְבָּר פָּנָיו:

כז"י ◀ וירא בלעם כי טוב וגו': אמר: איני צריך לבדק בהקדוש-ברוך-הוא, כי לא יחפץ לקללם. ולא הלך בפעם-בפעם: כאשר עשה שתי פעמים לקראת נחשים: לנחש, אולי יקרה ה' לקראתו כרצונו, אמר: רוצה ולא רוצה לקללם, אזכיר עוונותיהם והקללה על הזכרת עוונותיהם תחול. וישת אל-המדבר פניו: כתרגומו

(נ) וַיֵּשֶׂא בָּלָעַם אֶת־עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת־יִשְׂרָאֵל שֹׁכֵן לַשְּׁבָטִים וַהֲתִי עָלָיו רוּחַ אֱלֹהִים:

כז"י ◀ וישא בלעם את-עיניו: בקש להכניס בהם עין רעה, והרי יש

לָהּ ג' מדות: עין רעה ורוח גבוהה ונפש רחבה האמורים למעלה (אבות פ"ה). שכן לשבטי: ראה כל שבט ושבט שוכן לעצמו ואינן מערבין, ראה שאין פתחיהם מכוננין זה כנגד זה, שלא יציץ לתוך אהל חברו. ותהי עליו רוח אלהים: עלה בלבו שלא יקללם:

(ס) וַיֵּשֶׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר נָאִם בָּלָעַם בְּנֹו בְעֹר וְנָאִם הַגִּבֹּר שְׁתֵּם הָעֵינִ:

כז"י ◀ בנו בער: כמו (תהלים קד): "למעינו מים". ומדרש אגדה: שניהם היו גדולים מאבותיהם; בלק בנו צפור אביו בנו הוא במלכות, ובלעם גדול מאביו בנביאות מנה בן פרס היה. שתם העין: עינו נקורה ומוצאת לחוץ וחור שלה נראה פתוח. ולשון משנה הוא, כדי שישתם ויסתם ויגב. (ע"ז סט). ורבותינו אמרו: לפי שאמר: ומספר את רבע ישראל, שהקדוש-ברוך-הוא יושב ומונה רביעותיהן של ישראל מתי תבוא טפה שגולד הצדיק ממנה. אמר בלבו: מי שהוא קדוש ומשרתו קדושים יסתכל בדברים הללו ועל דבר זה נסמית עינו של בלעם (נדה לא) ויש מפרשים: "שתם העין" פתוח העין, כמו שתרגם אונקלוס, ועל שאמר "שתם העין", ולא אמר "שתם העינים", למדנו שסומא באחת מעיניו היה:

(ז) נָאִם שִׁמְעַם אִמְרֵי־אֵל אֲשֶׁר מַחֲזִיחַ שְׂדֵי יַחֲזִיחַ נָפֶל וְגָלוּי עֵינָיִם:

כז"י ◀ נפל וגלוי עינים: פשוטו כתרגומו, שאין נראה עליו אלא ומדרשו: כשהיה נגלה עליו לא היה בו כח לעמד על רגליו, ונופל על פניו, לפי שהיה ערל ומאוס להיות נגלה עליו בקומה זקופה לפניו:

(ח) מַה־טָּבוּ אֶהְיֶה יַעֲקֹב מִשְׁכַּנְתֶּיךָ יִשְׂרָאֵל:

כז"י ◀ מה-טבו אהליך: על שראה פתחיהם שאינן מכוננין זה מול זה. משכנתך: חנייתך כתרגומו. דבר אחר: מה-טבו אהליך, מה טבו אהל שילה ובית עולמים בישובן, שמקריבין בהן קרבנות לכפר עליכם. משכנתך: אף כשהן תרבין, לפי שהן משפון עליהם וחרבנן כפרה על הנפשות, שנאמר (איכה ד): "כלה ה' את-חמתו", ובמה כלה? "ויצת-אש בציון":

(ט) בְּנַחֲלִים נָפְיוּ בְּנִגְתַּת עָלֶי נָהָר בַּאֲהָלִים נָטַע יְהוָה בְּאַרְזֵימִים עַל־מִים:

כז"י ◀ בנחלים נפיו: שפארכו ונמשכו לנטות למרחוק. אמרו רבותינו: מברכותיו של אותו רשע אנו למדים מה היה בלבו לקללם כשאמר להשית אל המדבר פניו, וכשהפך המקום את פיו, ברכם מעין אותם קללות שבקש לומר כו' כדאיתא ב"חלק" (סנהדרין קה). כאהלים: כתרגומו: לשון (תהלים מה): "מר ואהלות". נטע ה': בגן עדן. לשון אחר: כאהלים נטע ה' כשמים המתוחים כאהל, שנאמר (ישעיה מ): "וימתחם כאהל לשבת". (ולשון זה אינו דא"כ היה לו לנקד כאהלים" הא' בחולם). נטע ה': לשון "נטיעה" מצינו באהלים, שנאמר (דניאל יא): "ויטע אהלי אפדנו":

(י) יוֹל־מִים מִדְּלִי וְזָרְעוּ בְּמִים רַבִּים וְיָרֵם מֵאֲגַג מַלְכוֹ וַתִּנָּשֵׂא מַלְכָּתוֹ:

כז"י ◀ מדליו: מבארותיו. ופרושו כתרגומו. וזרעו במים רבים: לשון הצלחה הוא זרעו כזרע הזרוע על פני המים. וירם מאגג מלכו: מלך ראשון שלהם יכבש את אגג מלך עמלק. ותנשא מלכתו: של יעקב יותר ויותר, שיבא אחריו דוד ושלמה:

(יא) אֵל מוֹצִיאוֹ מִמִּצְרַיִם כְּתוֹעַפֹת רָאִם לוֹ יֹאכָל גִּזְיִם צִרְיוֹ וְעַצְמֹתֵיהֶם יִגְרֵם וַחֲצִיו יִמְחֶן:

כז"י ◀ אל מוציאו ממצרים: מי גורם להם הגדלה הזאת? אל המוציאם ממצרים בתקף ורום שלו יאכל את הגזיזים שהם צריו. ועצמותיהם: של צרים יגרם: וחתיו ימחץ (יחזקאל כג): "ואת-חרשיה תגרמי". ואני אומר לשון עצם הוא, שמגרר הבשר בשניו מסביב והמח שפפנים ומעמיד העצם על ערמימותו. וחציו ימחץ: אונקלוס תרגם: חציו של צרים, חלקה שלהם כמו בעלי חצים מרי פלוגתא (ס"א לשון חלקה וחציה) וכן ימחץ לשון (שופטים ה): "וימחצה וחלפה רקתו". שיחצו את ארצם ויש לפתור לשון חצים ממש חציו של הקדוש-ברוך-הוא ימחץ בדמם של צרים, יטבל ויצטבע בדמם, כמו (תהלים נס): "למען תמחץ רגלך בדם" ואינו זו מלשון מכה, כמו: "מחצתי", שהצבוע בדם נראה כאלו מחוץ ונגוע:

(יב) פָּרַע שָׁכַב בְּאֵרִי וּכְלָבִיא מִי יִקְיָמוּ מִבְּרִכְיָה בְּרוּךְ וְאַרְרִיךְ אָרוּר:

כז"י ◀ פרע שכב בארי: כתרגומו: יתישבו בארצם בכת וגבורה:

(יג) וַיַּחֲר־אֵף בָּלָק אֶל־בָּלָעַם וַיִּסְפֹּק אֶת־כַּפָּיו וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־בָּלָעַם לָקֵב אִיבִי קִרְאֲתֶיךָ וְהִנֵּה בִּרְכָתְךָ בְּרוּךְ זֶה שְׁלֹשׁ פַּעַמִּים:

כז"י ◀ ויספק: הכה זו על זו:

(יד) וַעֲתָה בִּרְח־לְךָ אֶל־מִקְוֵי אִמְרֹתַי כִּבְד אֲכַבְּדְךָ וְהִנֵּה מְנַעַךְ יְהוָה מִכָּבוֹד:

(טו) וַיֹּאמֶר בָּלָעַם אֶל־בָּלָק הֲלֹא גַם אֶל־מְלָאכֶיךָ אֲשֶׁר־שָׁלַחְתָּ אֵלַי דִּבְרַתִּי לֹא־אִמַּר:

(טז) אִם־יִתֵּן־לִי בָלָק מָלֵא בֵיתוֹ כֶּסֶף וְזָהָב לֹא אוּכַל לַעֲבֹר אֶת־פִּי יְהוָה לַעֲשׂוֹת טוֹבָה אוֹ רָעָה מִלִּפִּי אֲשֶׁר־יִדְבֹּר יְהוָה אֹתוֹ אֲדַבֵּר:

כז"י ◀ לעבר את-פי ה': כאן לא נאמר "אלהי", כמו שאמר בראשונה, לפי שידע שנבאש בהקדוש-ברוך-הוא ונטרד:

(יז) וַיִּתֵּן־לִי בָלָק מָלֵא בֵיתוֹ כֶּסֶף וְזָהָב לֹא אוּכַל לַעֲבֹר אֶת־פִּי יְהוָה לַעֲשׂוֹת טוֹבָה אוֹ רָעָה מִלִּפִּי אֲשֶׁר־יִדְבֹּר יְהוָה אֹתוֹ אֲדַבֵּר:

כז"י ◀ ויתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבר את-פי יהוה לעשות טובה או רעה מלפי אשר ידבר יהוה אותו אדבר:

(יח) וַעֲתָה בִּרְח־לְךָ אֶל־מִקְוֵי אִמְרֹתַי כִּבְד אֲכַבְּדְךָ וְהִנֵּה מְנַעַךְ יְהוָה מִכָּבוֹד:

(יט) וַיִּתֵּן־לִי בָלָק מָלֵא בֵיתוֹ כֶּסֶף וְזָהָב לֹא אוּכַל לַעֲבֹר אֶת־פִּי יְהוָה לַעֲשׂוֹת טוֹבָה אוֹ רָעָה מִלִּפִּי אֲשֶׁר־יִדְבֹּר יְהוָה אֹתוֹ אֲדַבֵּר:

כז"י ◀ ויתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבר את-פי יהוה לעשות טובה או רעה מלפי אשר ידבר יהוה אותו אדבר:

(כ) וַיִּתֵּן־לִי בָלָק מָלֵא בֵיתוֹ כֶּסֶף וְזָהָב לֹא אוּכַל לַעֲבֹר אֶת־פִּי יְהוָה לַעֲשׂוֹת טוֹבָה אוֹ רָעָה מִלִּפִּי אֲשֶׁר־יִדְבֹּר יְהוָה אֹתוֹ אֲדַבֵּר:

כז"י ◀ ויתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבר את-פי יהוה לעשות טובה או רעה מלפי אשר ידבר יהוה אותו אדבר:

כז וַיֹּאמֶר בָּלָק, לְבָלָעַם, אֵימָא כַּעַן אֲדַבְּרֶנּוּ, לְאַתֵּר אַחֲרָן; מֵאִם תְּהִי רַעְוָא מִן קֳדָם יי, וּתְלוּטִיָּה לִי מִתַּמָּן.

כח וַיִּדְבֹּר בָּלָק, יֵת בָּלָעַם, רִישׁ רִמְתָּא, דְּמִסְתַּכֵּיא עַל אִפִּי בֵית יִשְׁמִימֹן.

כט וַיֹּאמֶר בָּלָעַם לְבָלָק, בְּנִי לִי הֲכָא שְׁבַעַה מִדְּבַחִין; וְאַתְקִין לִי הֲכָא, שְׁבַעַה תּוֹרִין וּשְׁבַעַה דְּכָרִין.

ל וַעֲבַד בָּלָק, כְּמָא דְּאָמַר בָּלָעַם; וְאַסִּיק תּוֹר וּדְכַר, עַל כָּל מִדְּבַח.

מ וַחֲזָא בָלָעַם, אֲרִי תַקִּין קֳדָם יי לְכַרְכָּא יֵת יִשְׂרָאֵל, וְלֹא הָלִיךְ בְּזִמָּן בְּזִמָּן, אֲלֵהִין לְקִדְמוֹת נְחָשִׁיא; וְשׁוּי לְמִדְּבָרָא, אִפּוּהִי.

נ וַחֲזָא יֵת יִשְׂרָאֵל, שְׁרֹן לְשִׁבְטֵיהוֹן; וּשְׁרֵת עֲלוּהִי, רוּחַ נְבוּאָה מִן קֳדָם יי.

ז וַנִּטַּל מִתְּלִיָּה, וַאֲמַר: אִימַר בָּלָעַם בַּר פַּעוֹר, וְאִימַר גְּבִירָא דְּשִׁפּוּר חֲזִי.

ח וַיִּשְׁמַע, מִימַר מִן קֳדָם אַל: דְּחִיזוּ מִן קֳדָם שְׂדֵי חֲזִי, שְׂכִיב וּמִתְּגַלִּי לִיָּה.

ט וַיִּשְׁמַע, מִימַר מִן קֳדָם אַל: דְּחִיזוּ מִן קֳדָם שְׂדֵי חֲזִי, שְׂכִיב וּמִתְּגַלִּי לִיָּה.

י וַיִּשְׁמַע, מִימַר מִן קֳדָם אַל: דְּחִיזוּ מִן קֳדָם שְׂדֵי חֲזִי, שְׂכִיב וּמִתְּגַלִּי לִיָּה.

יא וַיִּשְׁמַע, מִימַר מִן קֳדָם אַל: דְּחִיזוּ מִן קֳדָם שְׂדֵי חֲזִי, שְׂכִיב וּמִתְּגַלִּי לִיָּה.

יב וַיִּשְׁמַע, מִימַר מִן קֳדָם אַל: דְּחִיזוּ מִן קֳדָם שְׂדֵי חֲזִי, שְׂכִיב וּמִתְּגַלִּי לִיָּה.

יג וַיִּשְׁמַע, מִימַר מִן קֳדָם אַל: דְּחִיזוּ מִן קֳדָם שְׂדֵי חֲזִי, שְׂכִיב וּמִתְּגַלִּי לִיָּה.

יד וַיִּשְׁמַע, מִימַר מִן קֳדָם אַל: דְּחִיזוּ מִן קֳדָם שְׂדֵי חֲזִי, שְׂכִיב וּמִתְּגַלִּי לִיָּה.

טו וַיִּשְׁמַע, מִימַר מִן קֳדָם אַל: דְּחִיזוּ מִן קֳדָם שְׂדֵי חֲזִי, שְׂכִיב וּמִתְּגַלִּי לִיָּה.

טז וַיִּשְׁמַע, מִימַר מִן קֳדָם אַל: דְּחִיזוּ מִן קֳדָם שְׂדֵי חֲזִי, שְׂכִיב וּמִתְּגַלִּי לִיָּה.

יז וַיִּשְׁמַע, מִימַר מִן קֳדָם אַל: דְּחִיזוּ מִן קֳדָם שְׂדֵי חֲזִי, שְׂכִיב וּמִתְּגַלִּי לִיָּה.

יח וַיִּשְׁמַע, מִימַר מִן קֳדָם אַל: דְּחִיזוּ מִן קֳדָם שְׂדֵי חֲזִי, שְׂכִיב וּמִתְּגַלִּי לִיָּה.

יט וַיִּשְׁמַע, מִימַר מִן קֳדָם אַל: דְּחִיזוּ מִן קֳדָם שְׂדֵי חֲזִי, שְׂכִיב וּמִתְּגַלִּי לִיָּה.

כ וַיִּשְׁמַע, מִימַר מִן קֳדָם אַל: דְּחִיזוּ מִן קֳדָם שְׂדֵי חֲזִי, שְׂכִיב וּמִתְּגַלִּי לִיָּה.

כא וַיִּשְׁמַע, מִימַר מִן קֳדָם אַל: דְּחִיזוּ מִן קֳדָם שְׂדֵי חֲזִי, שְׂכִיב וּמִתְּגַלִּי לִיָּה.

כב וַיִּשְׁמַע, מִימַר מִן קֳדָם אַל: דְּחִיזוּ מִן קֳדָם שְׂדֵי חֲזִי, שְׂכִיב וּמִתְּגַלִּי לִיָּה.

כג וַיִּשְׁמַע, מִימַר מִן קֳדָם אַל: דְּחִיזוּ מִן קֳדָם שְׂדֵי חֲזִי, שְׂכִיב וּמִתְּגַלִּי לִיָּה.

כד וַיִּשְׁמַע, מִימַר מִן קֳדָם אַל: דְּחִיזוּ מִן קֳדָם שְׂדֵי חֲזִי, שְׂכִיב וּמִתְּגַלִּי לִיָּה.